

ABONAMENTUL.

Un an 120 cor. (60 lei)

1/2 an 60 (30 lei)

1/4 an 30 (15 lei)

O lună 10 (5 lei)

Un nr. 50 bl. (25 bani)

Unirea

INSERTIUNI

Un șir garmond:
odată C. 1.50 a două
și a treia oară C. 1.20Manuscrise sunt a se
trimite la Redacția
„UNIRII” Blaj.

Ziar național. — Apare în fiecare zi de lucru.

La sfârșitul anului.

Cu numărul acesta ziarul nostru împlineste al doizeci și nouălea an al existenței sale. Intemeiat de-o ceată de fruntași ai Bisericii române unite — dintre cari, durere cei mai distinși, s'au dus prea curund dintre noi. — *Unirea* a fost o necesitate pentru situația de-atunci a Bisericii noastre și ea a rămas o necesitate statornică până în ziua de azi. Improspetarea continuă a oamenilor încredințați cu conducerea și redactarea ei a făcut, ca ziarul acesta să reoglindească întreagă evoluția curentelor de idei, cari au stăpânit Biserica noastră în aceste trei decenii. N-a fost problemă de interes general și n-a fost chestiunea mai însemnată în Biserica unită, care să nu-și fi aflat expresiune în coloanele ei și multe dintre ele au sosit chiar de aici.

Ca toate lucrurile omenești și-a avut și ziarul nostru epoca de înălțare și epoca de decadință, a avut și el zile bune și zile mai puțin bune. Un lucru însă îl putem spune, cu toată siguranța și hotărârea și fără teamă de-a fi desmișcați, că aceia, cari l-au condus și redactat în vremuri diferite și în împrejurări diferite, au muncit după cea mai bună a lor convingere, au muncit cu tot sufletul, săvârșind o muncă absolut desinteresată și nerăsplătită. Trăesc și azi oamenii, cari au scris ziarul acesta număr de număr neștiuți de nime și nerăsplățiți de nime. La fapta lor idealistă, la jertfa lor de fiecare zi, în care au pus tot ce-au putut și-au știut, ne gândim plini de pietate și recunoștință în clipele acestea, când satăm gata să punem piciorul pe pragul anului al treizezecilea. Aprecierca competență a operei lor aparține istoriei Bisericii noastre și aprecierea aceasta nu o putem face noi în graba noastră de gazetari pripiti, pe cari evenimentele ne mână cu putere înainte, nelăsându-ne răgazul necesar de-a ne putea opri mai mult și mai stăruitor asupra lucrurilor și oamenilor.

La sfârșitul anului 1918, când nu apărea nici un ziar românesc de seamă lineoace de munți, căci „Românul” fusese oprit de Unguri, „Gazeta Transilvaniei” a ajuns pe mâni străine, „Patria” nu exista și nu exista nici „Renașterea română”, și nu exista

nici unul din marele număr al gazetelor de azi, ne-am hotărât într'un moment de însuflețire națională să părăsim preocupările vechi, să ieșim din cadrele obicinuite făcând din organul preoțimei unite, cum era până atunci, *organ național* cu apariția zilnică. Erau vremuri grele vremile dela sfârșitul anului 1918, situația era nespuse de tulbură și stăpânie în toate părțile un haos înspăimântător și oamenii, cari stăteau atunci în fruntea ziarului nostru au crezut, că au mari datorințe față de sufletul neamului și au făcut și jertfa asta. Ziarul a apărut zilnic și numai noi, cei de-aici și cei, cari au lucrat aici, știm cât ne-a costat și ne costă încă anul 1919.

Acum, când viața publică prezintă semnele consolidării trainice, când avem o mulțime de ziare, cari săvârșesc opera pentru săvârșirea căreia am făcut noi schimbarea dela sfârșitul anului 1918, credem, că a sosit timpul să ne întoarcem la vechile preocupări. Astfel ziarul nostru nu va mai apărea zilnic ci devenind iarăș organul preoțimei unite va apărea de două ori la săptămână pentru intelectuali și odată ca număr popular pentru luminarea, întărirea și călăuzirea țaranului nostru pe căile adevărate ale culturii creștine și românești.

Direcțiuni regionale de comerț în noile ținuturi. Pentru aplicarea legilor și regulamentelor referitoare la importul și exportul mărfurilor, precum și la comerțul interior, se organizează câte o direcțiune regională la Cluj, Cernăuț și Chișineu, funcționând după normele și instrucțiunile date de direcțiunea generală a comerțului din ministerul industriei și comerțului sub conducerea autorităților respective, cari primesc delegațiunea să semneze în numele ministerului de industrie și comerț.

La unificarea bugetelor, se vor detașa după trebuință, la aceste direcțiuni regionale, funcționarii specialiști din direcțiunea generală a comerțului.

Direcțiunile regionale vor propune ministerului de industrie și comerț, înființarea de comisii locale în special la punctele vamale principale, pentru a înlesni și descentraliza lucrările direcțiunilor regionale.

Până la reorganizarea Camerilor de comerț, ministerul va numi un delegat

al său pe lângă fiecare Cameră de comerț din ținuturile alipite; prin acești delegați, direcțiunile regionale vor aduna datele necesare și vor ține în curent ministerul cu activitatea Camerilor de comerț și cu întreaga mișcare economică din cuprinsul acelei Camere.

Direcțiunile regionale și organele lor aplică toate dispozițiile legilor și regulamentelor în vigoare cu rezervele prevăzute în această deciziune.

Se rezervă ministerului de industrie și comerț — direcțiunea generală a comerțului — încheierea de convențiuni, tratate sau aranjate comerciale în care se cuprinde un angajament al statului.

Până la noi dispozițiuni, este cu totul interzis exportul cerealelor și al fasolei. Exportul celorlalte mărfuri se poate autoriza contra compensațiuni de mărfuri necesare în țară, sau contra lei, de direcțiunile regionale, după principiile stabilite de comun acord, cu direcțiunea generală a comerțului.

În ceea ce privește rezolvarea cererilor negustorilor, din ținuturile respective, în fiecare săptămână, direcțiunile regionale vor înainta direcțiunii generale a comerțului raport sumar asupra importurilor și exporturilor autorizate în cursul săptămânei.

Circulația mărfurilor în interiorul țării între ținuturile românești alipite și vechiul regat, nu este supusă nici unei restricțiuni, dacă mărfurile sunt cumpărate de autorități în conformitate cu dispozițiile din vechile decizii.

Comerțul privat rămâne deocamdată sub regimul legilor, regulamentelor și dispozițiilor în vigoare în fiecare din ținuturile alipite.

O pildă frumoasă.

Un distins membru al clerului nostru gremial a primit a primit dela dl Ioan Albon, contabilul „Băncii centrale”, următoarea scrisoare, care face cea mai mare cinste autorului ei.

Părinte! Cum știți, sunt foarte ocupat, așa încât abia azi am ajuns să revin asupra ultimei noastre convorbiri din Sibiu. Reflexiile D-Voastră cu privire la situația precară a internatelor între împrejurările grele de azi, m'au lăsat sincer impresionat. M'am gândit la multele neajunsuri ce au de îndurat acele mici ființe, cari locuiesc acolo căutând cultură și cunoștinți și mi-am adus aminte, când, ca student am beneficiat de un stipendiu din fundațiunea Alexandru Filip, mi-se pare în anii 1899—1901.

În special îmi este viu în memorie efectul moral favorabil ce l-a produs asupra me-

faptul, că prin acordarea aceluia stipendiu s'au apreciat niziunile de început ale unui băiat de 14-16 ani eum oram, privind viața prin prisma celui mai curat idealism și plin de necesitate pentru înmulțirea cunoștințelor mele și pentru cunoașterea vieții.

Și faptul acela a mai lăsat și o altă impresie — poate mult mai prețioasă — în inima mea de copil: am înțeles atunci, că fac parte dintr'un neam, care are oameni aleși, înțeleghători ai rostului ce-l avem în istorie; oameni cari în altruismul lor sincer, conduși de vederi superioare, prin fundațiunile acele au dorit nu numai a da sprijin material celor lipsiți, ci au dorit, ca ideile lor umanitare, spiritul lor de caritate să se perpetueze urmașilor, aducând roade folositoare întregului neam.

Din gânduri bune și sentimente alese s'a nasc fapte laudabile. Ori gânduri, idei, sentimente sunt rezultatul educației a cărei mijloc este pilda și a cărei scop este creșterea unei generații sănătoasă la trup și minte, tare la caracter, cu inimă caldă și gata în orice moment pentru jertfe mari.

Cea mai bună educație i-se poate da copilului natural în familie unde părinții cunosc de ajuns importanța acestei mari chestiuni, au pregătirea necesară pentru problema grea și sunt înșiși pilde vii, demne de urmat.

Dar dacă am cerceta am rămânea uimiți de percentualitate disparent de mică a copiilor noștri, cari cresc în condiții așa ideal de prielnice! Cei mai puțini au fericirea să simtă ce înseamnă conducerea ocrotitoare a unui părinte pricepător și să guste în aceeași vreme binefacerile dragostei de mamă.

Și aici începe rostul nobil a Internatelor, cari — până ce nu ne va fi dat să putem realiza înființarea de Externate conform principiilor mai moderne de pedagogie — ar trebui negreșit sprijinite eficace, ca să-și poată îndeplini menirea grea ce o au.

Continuând pe firul acestor idei și trăgând concluzii din întâmplările zilnice ale vieții, m'am gândit ce sume frumoase s'ar putea aduna pentru acest scop dacă cei cari au beneficiat de stipendii și azi se află într-o situație materială favorabilă, ar restitui acele stipendii făcându-le donațiuni pentru vre-un scop cultural educativ. Cred că nu greșesc calculul, zicând că s'ar aduna astfel sute de mii de cor.

Binevoiii a erua precis la Consistor cât face suma de care am beneficiat ca stipendist, a adauge către aceasta sumă 2% (două la sută) — adevăratul obicinuit azi la depuneri — pe timpul de când am încetat a beneficia de stipendiu până la prima Oct. a. c., și-a ridicat suma integrală dela banca „Patria“ acolo, prin debitul contului meu la Banca Centrală în Cluj.

Suma ridicată Ve-ți folosi-o pentru careva dintre Internatele din Blaj, ca donațiune din partea mea. *)

În nădejdea că modesta mea inițiativă va afla imitatori cari pot să fie și mai darnici decât mine — care am însumi familie grea — Vă salut mulțumindu-Vă pentru întresul D-Voastră cu privire la aceasta chestie și semnez.

Ca deosebită stimă

Ion Albon,

șefcontabil la Banca Centrală.

Extras din ordonanța

Nr. 21 și 25 (modificată).

1. Vor fi considerați ca infractori;
  - a) Acei cari fără rea credință prin localități publice gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comu-

*) Donațiunea nobilului și recunoscătorului Dn. I. Albon s'a destinat pentru orfelinat N. R.

nica, colportă, comenta în orice chip, știri fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 Lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de războiu.

Apel

cătră obștea românească.

Cu ajutorul prea bunului Dumnezeu Luni în 21 Decembrie am deschis „Atelierul, de țesături și cusături românești, al școalei civile de stat pentru fete din Turda“.

Am făcut-o asta, indemnăți de cea mai curată însuflețire și iubire a sufletelor noastre pentru însemnătatea și frumuseța fără păreche a artei țesătoriei și cusătoriei noastre naționale.

Am făcut-o asta, indemnăți de judecata:

Că noi românii, mai ales țărani noștri, numai atunci vom fi noi stăpâni în țara noastră, când vom ajunge să alungăm dinire noi, din legăturile vieții noastre toate obiectele cari sunt produse a sufletului neamurilor străine cari locuiesc printre noi și cari cu aceste produse ale lor ne murdăresc frumuseța ființei noastre naționale, ne strică și fac să ni-se corcească gustul și simțul pentru frumos și bine;

Că după biruințele mărețe ale glorioasei noastre armate de pe câmpul de luptă, datori suntem cu toții să luăm arma și să începem lupta mare, lupta sfântă a culturii românești în privirea culturii străine, care în vremea stăpânirii ei de atâtea veacuri, și-a făcut aici la noi sălaș și legături cu rădăcini foarte adânci, cari ne sug și inveniează toată seva vieții noastre culturale și economice, și cari se pot stârpi numai prin muncă statornică și neînduplecată;

Că în colorile și formele țesăturilor și cusăturilor noastre naționale, să găsește sădită cea mai dulce și scumpă taină a gingășiei și dulcetii ființei sufletului românesc, și.

Că, fără ca să ducem la biruință deplină și fără să ridicăm la suprafață în toată splendoarea ei arta noastră națională de țesături și cusături, nicicând nu vom putea să realizăm noi și să arătăm lumii cămășnițoarea a frumuseții întreg sufletului românesc.

Că suntem datori cu toții să mai ales noi dăsealimea română, suntem datori, să începem fără amânare munca pentru cultivarea tezaurului neprețuit al neamului românesc, gustul admirabil și iscusința fără seamăn a femeii române, pentru țesut și cusut

Că trebuie să începem luptă aprigă în contra speculei jidovești și pe între cuprinsul României-Mari, s'o așezăm pe veci, stăpână singură fără margini: industria și casa românească națională!

Și credem că nu poate fi alt loc, mai potrivit pentru existența și rostul acestui Atelier, decât școala noastră civilă de fete, unde an de an se vor crește zeci și sute de fetițe ale neamului, cari la rândul lor vor fi făuritoare însuflețite și conducătoare pricepute ale vieții căsniciei noastre naționale!

Aceste ne-au fost și ni-sunt gândurile, aceste ne-sunt ideile, pentru izbândirea cărora nu vom înceta a lupta din toate puterile sufletelor noastre, aducând bucuroși orice jertfă ni s'ar cere.

Atelierul nostru și-a asigurat biruință desăvârșită atunci când obștea românească pri-

mește vestea aceasta a înființării cu aceeași însuflețire cași a noastră!

Rugăm cu toată încrederea și cu toată insistența pe toți românii de bine, să sprijinească acest așezământ de negrăită însemnătate culturală prin concursul moral și material: prin comande de țesături și cusături!

Turda, la 22 Decembrie 1919.

Mihail Găzdac,
direc. atelierului.

Otilia Bugner,
conduc. artistică
a atelierului.

Informațiuni.

— **Aviz.** Toți cari vreau să participe în actul consacării par. mitropolit Vasile al Blajului sunt rugați să binevoiască a-se anunța de pe-acum telefonice sau telegrafice cancelariei mitropolitane, pentru a-se putea lua din vreme dispozițiile necesare privitor la învartirare.

— **Convocare.** Toți aceia, cari au absolvat preparandia din Blaj în anul 1891 sunt poștiți la o adunare colegială în Blaj pe ziua de 14 Ianuarie n. 1920. Andrei Rusan, Teodor Trombiș Ioan Pop, convocatori.*

— **Complectarea guvernului.** Guvernul s'a complectat prin intrarea d-lui dr. Lupu în minister. D-sa a luat portofoliul internelor. Să sperăm că prin aceasta cabinetul se va consolida și va putea să desfășure activitatea rodnică de care se simte atâtea nevoe.

În orice caz, prezența d-lui dr. Lupu în guvern este o cheazășie că democratismul va domni la ministerul de interne.

— **Ce știa Sârbii despre noi.** Aven la mână un ziar german din Vârșet. Datul 17 Decembrie, va să zică din proaspăt. Curios de ce știu Sârbii despre noi, am văzut cu mirare și încredere, că au făcut până și multă lauda și fantazii slave. Nimic decât nume revolte, șevism pe întreaga linie. În Lugej revoltă, Arad măceluri, în tot Ardealul revoluție ca în Rusia. Unguriiucid pe Români, Români înțre ei se omor ca... Sârbii. („Drapelul“)

— **Relaxarea relațiilor noastre diplomatice cu Bulgaria.** Se știe că în urma semnării păcii cu Bulgaria, guvernul nostru a fost autorizat de conferința păcii, să înființeze un comisariat diplomatic la Sofia.

Afară de apărarea intereselor supușilor români, comisiunea va supraveghea executarea de către Bulgaria a clauzelor din tratatul de pace care privesc România, să identifice prada de război, luată în timpul ocupației și să îndeplinească toate atribuțiunile unui legățiunii din timp normal.

Comisar al guvernului român la Sofia, a fost numit d. Ionescu, care a și plecat la postal său.

— **Presă din Elveția despre România.** — Corespondentul zărilor „Le Démocrate“ spune următoarele: „De când sunt în România încep să înțeleg, că România nu poate să facă altceva decât ce-a făcut, că dac'a fost câte-odată de-o rigoare excesivă când a luat în posesie obiecte a căror identifiere cu obiectele furate în România era încă discutată dorința sa de ași recueeri cu orice preț bunurile sale, ese mai în acore cu justiția umană, decât ar fi fost marimimia sa față de un dușman fără milă. Dacă cineva trebuie să sufere, să fie culpabilul și nu nevinovatul. Eu nu aprob toate procedeele Românilor, dar astăzi le înțeleg și nu pot să le condamn. România și-a avut dreptatea sa.“

Redactor responsabil: Dr. Zenovie Păclișanu.

Numărul cenzurat de: V. Suciu.

*) Ziarele sunt rugate să binevoiască a publica aceasta convocare.